

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Chrestomathia Targumica

Merx, Adalbert

Berlin, 1888

Jonas caput I-IV

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10295

נפשיה דית מרודיא שעביד לאוריתא והוא על חובין
 סגיאין יבני ולמרודיא ישתביק¹ ליה.

Jonas caput I—IV

ex Codice Musei britannici Or. 2211, anni 1475,
 cui accedit varia lectio codicis Petropolitani 133 = P., Reuchliniani
 et editionis R. Stephani 1556.

I. 1 והוה פתגם נבואה מן קדם² יי עם יונה בר
 2 אמתי [P עים יונה בר אמתי] למימרי קום איזיל
 לנינדה קרתא רבתא [P איזיל לנינוי קרתא רבתא]
 ואתנבי עליה [P עליה] איי סליקת [P ארי סליקת]
 3 בישתהון³ לקדמי [P לקדמי]: וקם יונה למערק
 [P למערק] לימא מן [P מן] קדם⁴ דיתנבי [P דיתנבי]
 בשמא דיהוה ונחת ליפו ואשכח [P ואשכח]⁵ אלפא
 [P אלפא] דאדלא⁶ בימא ויהבן אגרה [P אגרה] ונחת
 בה [P בה]⁷ למיעל עמהון [P עימהון]⁸ לימא מן קדם
 4⁹ דיתנבי בשמא [P בשמא] דיהוה דיהוה ארים [P ארים]

1 R בקריה. 2 Ita semper vox יהוה exprimitur in codice Lond. et Petrop. R habet יי. 3 Editio Roberti Stephani 1556. קדמי. — Cf. Dissertatio mea Bemerkungen über die Vocalisation der Targume in Actis Congressus Orientalistarum Berolinensis I. P. 143. — Fluxit editio e eodice qui nostro fuit simillimus, vocalismus vero propius ad consuetudinem hebraeam accedit, cujus variam formam adicere non operae pretium est. 4 R דאיתנבי, Steph. דאתנבי. 5 R אלפא cf. Steph. infra. 6 Steph. recte לימא. 7 RP למיעל, Steph. למיעל. 8 R Steph. ביטא. 9 R Steph. דאיתנבי.

וְיָרַח עַל [P על] יָמָא וְהָיָה [P וְהָיָה נְחָשׁוּל] נְחָשׁוּל רַב
 בְּיָמָא וְאַלְפָא בְעֵיא [P בְעֵיא לְאֵיתֵבְרָא] לְאֵיתֵבְרָא.
 וְחִילּוֹ סִפְנִיא [P סִפְנִיא] וּבְעוֹ גַבְר מִן ² דְּחִלְתִּיהָ
 [P דְּחִלְתִּיהָ] וְהָיָה אֵי לֵית בְּהוֹן צִוּךְ וְרִמּוֹ [P וְרִמּוֹ]
 יָת מִנְיָא דְבִאֲלָפָא [P דִּי בִאֲלָפָא] לְיָמָא לְאֶקְלָא מְנַהוֹן
 [P מִינְהוֹן] דִּיזְנָה נֶהַת לְאַרְעִית שְׂמָא ³ דְּבִאֲלָפָא [P לְאַרְעִית
 שְׂמָא דְאֲלָפָא] וְשָׁכִיב וְדִמּוּךְ וְקָרִיב לְחִתִּיהָ רַב סִפְנִיא ⁶
 וְאָמַר לֵיה מָא אַת [P אַת] דִּמּוּךְ [P דִּמּוּךְ] קוּם צִלִי קָדָם
 אֲלֵהֶךָ ⁵ מָא אִם יִתְרַחֵם [P יִתְרַחֵם] מִן [P מִן] קָדָם יְהוּה
 עֲלֵנָא וְלֵא ⁶ נִיבְדִי וְאָמְרוּ גַבְר לְחִבְרִיהָ אֵיתוּ דְנִרְמִי ⁷
 עֲרִבִין וְנִידַע בְּדִיל [P וְאָמְרוּ גַבְר לְחִבְרִיהָ אֵיתוּ דְנִרְמִי
 עֲרִבִין וְנִידַע בְּדִיל] ⁷ מִן בִּשְׂתָא הָוּא לֵנָא וְרִמּוֹ עֲרִבִין
 וְנִפְל עֲרִבָא עַל [P עַל] יְזַנְהִי וְאָמְרוּ לֵיה ⁸ חֲוִי כַעַן לֵנָא ⁸
 בְּדִיל מָא בִשְׂתָא [P בִּישְׂתָא] הָוּא לֵנָא מָא ⁹ עֲבִידְהֶךָ
 וְמִנְךָ [P וְמִנְךָ] אַת אֵתִי ¹⁰ אֵידָא הוּא מְדִינְתְךָ וְאֵי מְדִין
¹¹ עֲמָא [P מְדִינְךָ עֲמָא] אַתִּי וְאָמְרוּ לְהוֹן יְהוּדָאָה ¹² אֵנָה ⁹
 [P אֵנָה] וְמִן קָדָם יְהוּה אֲלֵהָא וְשִׁמְיָא אֵנָה דְחִיל דְעֵבֵד

1 R רִיחַ רַבָּא, P רִיחַ רַבָּא. 2 Steph. דְּחִלְתִּיהָ, R דְּחִלְתִּיהָ. P mox
 בְּהוֹן. 3 R שְׂמָא דְאֲלָפָא, Steph. דְּאֲלָפָא, Dages in ל et aliis locis
 habet uti R. 4 R דִּמּוּךְ. 5 R מָאִים, Steph. מָאִים, deinde וְתִרְחִים
 Hebraismus! — P מָאִים. 6 Steph. נִיבְדִי, Hebraismus! 7 Steph.
 מָה. Quodsi ה pro א scribitur Hebraismus sapit. 8 Steph. חֲוִי,
 P חֲוִי. 9 R עֲבִידְהֶךָ ad exprimendam vocalem brevissimam;
 Steph. עֲבִידְהֶךָ; מָה est Hebraismus. 10 R וְאֵידָא. 11 R עָם.
 12 R אֵנָה et sic porro.

10 [P די עבד] ית ימא דית ¹ יבשהא [P יבשהא] • דחילו
² גבריא דחלא [P גבריא דחלא] רבא דאמרו ליה ³ מא
 דא עבדהא ארי דעו גבריא ארי ⁴ מן קדם דיתנפי בשמא
 11 דיהוה הוא עריק ארי הוי [P הוי] ל'הון • דאמרו
 [P דאמרו] ליה מא נעביד [P נעביד] לך ⁵ וינח ימא
 מנא [P מינא] ארי ימא [P ימא] אזיל דנחשוליה תקות
 12 [P תקות] • דאמר ל'הון ⁶ סבני דרמוני ל'מא ⁷ וינח
 ימא ⁸ מנכון [P מינכון] ארי דע אלא ארי ב'דילי
 13 נחשולא רבא הדין עליכון • דשיטין גבריא [P גבריא]
 ל'אתבא ל'בשהא דלא ⁹ יכלין ארי ימא אזיל דנחשוליה
 14 תקות [P תקות] עליהון • ¹⁰ דעליו קדם יהוה דאמרו
 [P דאמרו] קביל בעוהנא [P בבעו pro קב בע] יהוה לא
 כען ניבד בחובת ¹¹ נפשיה דגברא הדין דלא תתין
 [P תיתין] עלנא חובת דם [P דם] זפי ארי את יהוה כמא
 15 ד'עוא [P די ר'עוא] קדמך עבדהא • ¹² ונסיבו ית יונה
 דרמוהי ל'מא [P ל'מא] דנה ימא מנחשוליה
 16 [P מינהשוליה] • דחילו גבריא [P גבריא] ¹³ דחלא רבא

1 R יבשהא ut in sequentibus. 2 R גבריא et sic porro. 3 Steph.
 Hebraismus. 4 R Steph. solum קדם יהוה מן. 5 R וינח. 6 R
 Steph. סבני, P סבני. Leg. deinde ורמוני. 7 R וינח. 8 Steph.
 Steph. מנכון; deinde R אלא cf. infra IV, 2. 9 Steph. רכילו. 10 Steph.
 וצלו, R יצלו, P יצלו. 11 Steph. נפש male, usus enim status absoluti
 hoc loco falsus est. Estne Hebraismus an negligentia in legenda
 abbreviatura? P נפשיה. 12 R ונסיבו ut P, Steph. ונסיבו. 13 Steph.

[P רָבָא] מִן קָדָם יְהוּדָה וְאַמְלוּ לְדַבְּחָא ¹ דִּיבַח [P דָּבַח
 דִּיבַחִין] קָדָם יְהוּדָה דְנָחְלוּ ² [P וְנָחְרוּ] נְדָרִין;
 II. ³ וְזָמִין יְהוּדָה לְוֹנָא רָבָא לְמַבְלֵעַ יֵת יוֹנָה וְהוּדָה ¹
 [P וְהוּדָה] יוֹנָה ⁴ בְּמַעְיָא [P בְּמַעְיָא] דְנֹנָא תַלְחָא ⁵ וְזָמִין
 וְתַלְחָא ⁶ לִיִּלְוִן [P וְתַלְחָא לִיִּלְוִן] . וְצִלִּי יוֹנָה קָדָם ²
 יְהוּדָה אֲלֵהוּדָה ⁷ מְמַעְיָא דְנֹנָתָא . וְאִמַר צִלִּיתִי מִדַּעְלָקַת ³
 [P צִלִּיתִי מִדַּעְלָקַת] לִי קָדָם יְהוּדָה וְקָבִיל ⁸ צִלְוֹתִי מִאֲרַעִית
 תְּהוּבָא ⁹ בְּעִיתִי עֲבַדְתָּא בְּעוֹתִי . וְרַמִּיתְנִי ¹⁰ לְעוֹמְקִיא ⁴
 בַּלְבָּא [P בַּלְיָבָא] דִּיִּמָּא ¹¹ דְנָחְרָא ¹² סְחֹר סְחֹר [P סָח
 סָח] לִי כֹל נַחְשׁוּלְוֹהִי דִיִּמָּא [P דִּיִּמָּא] וְגִלְוֹהִי עָלַי
¹³ עָדִי . וְאַנָּא אֲמַרִית ¹⁴ אֲתִרְכִית [P אֲתִרְכִית] מִן קָדָם ⁵
 מִימָרְךָ בָּרָם [P בָּרָם] אֹוֶסֶיךָ לֹאֶסְתַּכְלָּא [P לֹאֶסְתַּכְלָּא]
 בְּהִיכְלָּא ¹⁵ דְקוֹדֶשֶׁךָ [P דְקוֹדֶשֶׁךָ] . אֶקְפוֹנִי מִיָּא [P מִיָּא] עָד ⁶
 מוֹתָא תְּהוּבָא . ¹⁶ סְחֹר סְחֹר [P סָח סָח] לִי יָמָא דְסוֹף

הַחִיָּלָא cf. Mehagyana in אֲלֵהוּדָה . Forma nostra est status absolutus sive indeterminatus, cujus usus in Targumis accuratissime observatur, a Syris vero perturbatus est. Pes. habet אֲלֵהוּדָה .

1 R דָּבַח. 2 R וְנָחְרוּ. 3 Vocalem longam à Hebraismum habeo, vocalis producta est, quia aramaice consona insequens non reduplicatur. 4 Cave legas בְּמַעְיָא = בְּמַעְיָא . Steph. מַעְיָא hebraizat. Scriptio בְּמַעְיָא hic et in R pronunciationem vulgarem exprimere videtur, qua עּ uti alibi tractatum est. Mich. 5, 11. 5 R דִּיִּמְיִן, P דִּיִּמְיִן. 6 R לִיִּלְוִן. 7 Cf. Not. 4, P iterum בְּמַעְיָא. R מַעְיָא. 8 R צִלְוֹהִי cf. Hab. 1, 1. 9 R בְּעִיתִי. 10 Steph. בעוֹמְקִיא male. 11 Steph. וְנָחְרוּ. 12 R סָח לִי. 13 R עָדִי. 14 R אֲתִרְכִית. 15 R דְקוֹדֶשֶׁךָ, semper per o. 16 R סָח לִי uti antea.

7 אֶת־לִי עַיִל מִי־שֵׁי. ² לַעֲקָרִי טוֹרִיא נֶחֱתִית [P טוֹרִיא נֶחֱתִית]
³ אֲרַעַא נִגְדַח בְּחֻקְפָּהָא עַיִל מִנִּי ⁴ עֲלַמִּין דְּאַת קָרִיב קָדְמָךְ
8 לַאֲסָקָא ⁵ מִחֶבְלָא הִיִּי יְהוּה אֱלֹהֵי. ⁶ בְּאַשְׁתְּלֵהוּזֹת עַל־י
נְפִשֵׁי פֻּלְהֵנָא דִּיהוּה ⁷ אִידְכְּרִית דְּעֵלִת [P אִידְכְּרִית דְּעֵלִת]
9 לַקְדָּמָךְ ⁸ צְלוּתִי לֹהֲיִכְלָא דְקוּדְשְׁךָ. לֹא כְעַמְמִיא פְּלֹהֵי
טְעוּתָא [P טְעוּתָא] ⁹ דְּמֵאַחַר דְּמִחֻטְבִּי [P דְּמִיחֻטְבִּי] לַהוּן
10 לִית אֲנוּן [P אֲיִנוּן] יִדְעִין. וְאַנָּא ¹⁰ בְּקַל חֻשְׁבַּת אֹדְאָה
קוּרְבָנִי [P קוּרְבָנִי] אֶקְרִיב קָדְמָךְ וְנִגְדִית אֲשֶׁלִּים ¹¹ פֻּורְקָן
11 נְפִשֵׁי בְּצִלוֹ קָדָם יְהוּה. וְאַמְרֵי יְהוּה לִנְוָנָא וּפְלִיט יֵת
יִוְנָה לִיִּבְשָׁתָא.

III. 1 וְהוּה פִּתְגָם נְבוּרָאָה מִן קָדָם יְהוּה עִם יִוְנָה
2 חֲנִינִות לִמִּימְרֵי. קוּם אִיזִיל לִנִּינְוָה קְרִתָּא רְבַתָּא דְאַתְנָבִי
3 עֲלֵה יֵת נְבוּרָאָה ¹³ דְּאַנָּא מִמְלִיל עִמְךָ. וְקָם יִוְנָה וְאַזִּל
לִנִּינְוָה כְּפִתְגָמָא דִּיהוּה וְנִינְוָה הֵוֵת קְרִתָּא רְבַתָּא קָדָם

1 R תְּלִי. 2 Leg. לַעֲקָרִי, P לַעֲקָרִי, 3 R et וְאַרְעַא P מִמְחֻבְלָא R מִחֶבְלָא. 4 R לַעֲלַמִּין, P לַעֲלַמִּין. 5 R בְּחֻקְפָּהָא. 6 R בְּאַשְׁתְּלֵהוּזֹת. 7 R ut cod. at Qames. 8 R צְלוּתִי. 9 R דְּמֵאַחַר. 10 R omisso קל habet בְּחֻשְׁבַּת; sic et Steph., at in R vox in fine lineae posita est. Deinde קְרִיב אֶקְרִיב. 11 Legas אִישְׁלִים, R אִישְׁלִים. 12 Versus 1—8 desunt in cod. Petr. 13 Steph. דִּי אֲנָא, sed דִּי in Targumis nihil est nisi Archaismus, quem accentuum ratione habita aliquando adhibitum esse docui in dissertatione de vocalismo Targumorum P. 185. In lingua aramaica דִּי tempore Targumistarum adhiberi jam dudum desierat. Cf. Pag. 31 infra.

IV. 1 וּבָאִישׁ לַיּוֹנָה בִישָׁא רַבָּא¹ וְחִקִּיהָ לִיהּ [P בִישָׁא
 2 רַבָּא וְחִקִּיהָ לִיהּ] וְצִלִי [P וְצִלִי] קָדָם יְהוּהּ וְאָמַר
 [P וְאָמַר] קָבִיל בְּעוֹתֵי יְהוּהּ הֲלֵא דִין פִּתְגָמֵי עֵד
 דְּהוּיִתִי² קָיִים [P קָיִים] עַל אַרְעֵי עַל פִּין אוֹחִיתִי³ לַמְעַרָק
 4 לַיָּמָא אֲרִי⁵ יִדְעֵנָא אֲרִי אַת [P אַת] אֵלֵהּ א⁶ הֲנָנָא
 [P הֲנָנָא] וְדִהֲמֵנָא מְרַחֵק רַגְזֵי וּמְסַנֵּי לַמְעַבְדֵּי טְבוּרָן וּמְתִיב
 3 מִימְרֵיהּ מִלְּאֵי תֵּלְאָה⁷ בִישָׁא⁷ וְכַעֲן יְהוּהּ סָב פִּעֲן יֵת נַפְשֵׁי
 מִנִּי [P מִינִי] אֲרִי טָב⁸ דְּאֵמֹת [P דְּאֵמֹת מִיְדֵאִיחִי]
 4 מִדְּאֵיחִי וְאָמַר יְהוּהּ הֲלֵא חֵדָּא [P הֲלֵא חֵדָּא] תִּקְוָה לֵךְ
 5 וְנִפְקֵי יוֹנָה מִן קְרֵתָא וִיחִיב מִמְדַּנְחָ [P מִמְדַּנְחָ] לַקְרֵתָא
 אֲעַבְדֵּי לִיהּ [P לִיהּ חֲמֵן] חֲמֵן¹⁰ מִטְּלָחָא [P מִטְּלָחָא]
 וִיחִיב תְּחוּתָהּ [P תְּהָ] בְּטוּלָא עֵד דִּיחֻזִּי [P דִּי יְחֻזִּי]¹¹ מָא
 6 יְהִי בְּסוּף קְרֵתָא וְזַמִּין יְהוּהּ אֵלֵהִים קִיקְיוֹן וְסִלִּיק
 עֵיל מִן יוֹנָה לַמְהוּי טוּלָא עַל רִישִׁיהּ [P הָ] לַאֲגֵנָא
 [P לַאֲגֵנָא] לִיהּ¹² מִבְּשִׁתִּיהּ [P לִיהּ מִיבִישְׁתִּיהּ וְחֻדִּי]
 וְחֻדִּי יוֹנָה עַל קִיקְיוֹן¹³ חֻדְוָא [P חֻדְוָא רַבָּא] רַבָּא

1 Steph. חִקִּיהָ cf. V. 4 חִקִּיהָ. 2 Steph. om. קָיִים. 3 R
 לְמִיְעִירָק at deinde לְמִיְעִירָק. 4 R בִישָׁא. Steph. uti textus. 5 R
 רַחֲמֵנָא וְחֻזִּנָא. 6 Steph. ut textus, R רַחֲמֵנָא וְחֻזִּנָא. 7 R
 ut cod. מִלְּאֵי תֵּלְאָה בִישָׁא, Steph. בִישָׁא. P מִי פֵּאִי תֵּלְאָה בִישָׁא. 8 R
 R דְּאֵמֹת. 9 Steph. חִקִּיהָ et sic porro. P חִקִּיהָ. 10 Steph.
 מִטְּלָחָא. R מִטְּלָחָא. Recte textus מִטְּלָחָא = [מִטְּלָחָא] Bar Ali ed.
 Hofmann Nro. 5803. 11 Steph. R מִי, P מִי, Hebraismus!
 12 Steph. מִיבִישְׁתִּיהּ, R מִיבִישְׁתִּיהּ. 13 R חֻדְוָא.

7 דִּזְמִין יְהוָה ¹ תּוֹלְעָתָא ² בְּמִיֶּסֶק [P בְּמִיֶּסֶק] צִפְרָא
 8 דְּיוֹנָא דְּבַתְרוֹדֵי ⁴ וּמָהֵת יֵת קִיקְיוֹן ⁵ וַיְבִישִׁי אֶהְיֶה
 6 כְּמִדְנָח [P כְּמִדְנָח] שְׁמֵשָׁא דִּזְמִין יְהוָה רֹחַ קִיֹּדְמָא
 7 שְׁתִּיקָתָא וְטַפְחָת [P וְטַפְחָת] שְׁמֵשָׁא עַל רִישָׁא דְּיוֹנָה
 8 דְּאֵמֹת וּשְׂאִיל יֵת נְפִשִׁיהּ לִמְמוֹת וְאֵמֶר טַב ⁸ דְּאֵמֹת
 9 [P דְּאֵמֹת מִיֶּדְאֵחֵי] מִדְּאֵחֵי וְאֵמֶר יְהוָה לִיֹּנָה הֲלֵאֲחָדָא
 10 חֲקוּם לִךְ עַל קִיקְיוֹן וְאֵמֶר לֵאחָדָא ⁹ תְּקוּם לִי עַד מוֹתָא
 11 וְאֵמֶר יְהוָה אַתְּ ¹⁰ חֲסִתָּא עַל קִיקְיוֹן דְּלֵא [P דִּי לֵא]
 עֲמֻלָּתָא בֵּיהּ [P הֵ] דְּלֵא ¹¹ רְבִיתְהוּ ¹² וַיְבַלְלִיא הַדִּין
 12 הָהּ וּבְלִילִיא אֹחֻרָנָא [P אֹחֻרָנָא] אֲבָדִי וְאֵנָּא לֵא
 13 אַחוּס [P אִחוּס] עַל נִינֹוה קָרְתָא רְבָתָא דְּאִית בֵּיהּ סְגִי
 מִתְרָתָא [P נִינֹוי קָרְתָא רְבָתָא דִּי אִית בֵּיהּ סְגִי מִתְרָתָא]
 14 עֲסָרִי ¹⁴ רַבּוּ אֲנָשָׁא דְּלֵא [P רִיבּוּ אֲנָשָׁא דִּי לֵא] ¹⁵ דְּדַע
 16 בֵּין יַמִּינִיהּ ¹⁶ לְסַמְאֵלִיהּ [P בֵּין יַמִּינִיהּ לְסַמְאֵלִיהּ]
 וּבְעִירָא סְגִי

1 Steph. male תּוֹלְעָתָא

2 Sic Steph.; R בְּמִיֶּסֶק

3 Steph. R P בְּיוֹנָא 4 Steph. וּמָהֵת 5 Steph. וַיְבִישִׁי, R וַיְבִישִׁי

6 R כְּמִדְנָח 7 R שְׁתִּיקָתָא 8 R דְּאֵמֹת 9 Hoc loco etiam

Steph. תְּקוּם, P תְּקוּם et R תְּקוּם, qui in reliquis locis habet תְּקוּם

10 Sic Steph. at R חֲסִתָּא 11 R רְבִיתְהוּ, St. רְבִיתְהוּ 12 Steph.

in duas voces dispescit דְּבַלְלִיא, P דְּבַלְלִיא, R דְּבַלְלִיא 13 R אַחוּס

14 Steph. עֲסָרִי רִיבּוּ, R עֲסָרִי רִיבּוּ 15 R דְּדַע 16 Steph. לְסַמְאֵלִיהּ;

R לְסַמְאֵלִיהּ Hebraismus.